

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

— List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Poganstvo v Nemčiji.

Nedavno je protestantovska Nemčija praznovala Luthrov jubilej. Če bi sodili po svečanostih, obhodih in spominskih govorih tega praznovanja, bi morali imeti utis, da je nemška protestantovska cerkev na višku svoje moči in da je njen položaj kar najugodnejši. Vendar pa je razpoloženje med protestanti vse preko svečano. Protestantovsko cerkev razjedajo hude notranje borbe, ki prete uničiti še zadnji kos protestantovske edinosti. Tudi nad katoliško cerkvijo visi težka pest tretjega cesarstva, a cerkev je notranje enotna ter solidna in ji kljukasti križ ne more do živega.

Protestantizem pa se nahaja v najtežji krizi, ki ji ni primere v vsej štiristoletni zgodovini njegove zgodovine. Del pristašev protestantovske cerkve je bil namreč organiziral pokret „nemških kristjanov“, katerega bistvo je podreditev vere narodnostni ideji. Voditelji tega pokreta so protestantovski pastori, ki so svetovno vojno preživeli na fronti in jih je sedanjí narodno-socialistični val Adolfa Hitlerja posebno navdušil. Pred kratkim so se vršile v Nemčiji volitve v uprave protestantovskih cerkvenih občin (slične volitvam v politične občine) in na Pruskem so voditelji struje „nemških kristjanov“ dobili večino, dočim so ostali drugod v manjšini. Kljub temu pa so zavladali nad vsem cerkvenim življenjem nemškega protestantizma. Iz njihovih vrst je izvoljen državni škof in župniki so se v velikem številu pridružili pokretu, da si ohranijo položaj in ugled.

Pred temi cerkvenimi volitvami so „nemški kristjani“ naglašali, da hočejo narod zopet voditi v cerkev in poglobiti njegovo religiozno življenje. Po zmagi pa so pokazali ponemčenje cerkvenega nauka. Tako zahtevajo, naj bodo pridige odslej „nemške“, to se pravi, naj se v njih obravnava politična in socialna vprašanja. To pomeni, da naj postanejo protestantovske cerkve agitatorski hrami narodnega socializma in njegovega kljukastega križa. Nadalje zahtevajo, da se mora spremeniti cerkvene obrede. Storili so prvi korak s tem, da so odpravili besedi „Amen“ in „Aleluja“ kot židovski. Lotili so se sv. pisma in ga skušajo ponemčiti s črtanjem vseh onih odstavkov, ki so v katerikoli zvezi z judovskim ljudstvom tiste dobe, „Nemški kristjani“ hočejo, da bo protestantovska cerkev čista nemška in arijska cerkev. Ne samo duhovniki ne smejo biti židje, tudi kot verniki so židje izključeni. Zato se mora iz cerkve izključiti vse one žide, ki so prestopili v protestantizem. Ni jim več za širjenje protestantovske vere med drugimi narodi, vsako misijonsko delo opuščajo in hočejo ostati samo še nemška cerkev. Tudi so nezadovoljni z dosedanjim Kristusom, ki ga je protestantizem prevzel od katoličanstva. „Nemški kristjani“ zahtevajo, naj se Kristusa ne predstavlja vernikom kot mučenika, ponižnega in potrpežljivega, marveč kot borca, ker se kot tak bolj sklada z nemško dušo.

Najradikalnejša struja „nemških kristjanov“ zahteva nadalje, naj se v šolah prepove čitanje in razlaganje sv. pisma stare zaveze, češ da se pripovedovanje židovskih bajk ne sklada s častjo nemškega naroda. Na poti so jim tudi pisma sv. Pavla, deloma ker je bil žid, deloma pa, ker oznanja in priporoča ponižnost in skromnost. Tudi samo smrt Zveličarja na križu je treba izpremeniti, ker smrt na križu ni junaška.

Berlinski kongres „nemških kristjanov“ je zahteval, da se odpravi križ iz vseh cerkva

in šol celo s cerkvenih stolpov. Kakor se zdijo te zahteve nekoliko čudne in smešne, stoji za njimi vendar več tisoč pristašev, ki pri tem uživajo vso podporo države. Nastopiti je moral proti njim sam protestantovski državni škof, vendar je njegov nastop duhove le še bolj razburil in borbo posplošil.

Dalekovidci gledajo v teh pojavih verskega življenja na Nemškem prve pojave porajajoče se nemške nacionalne cerkve, ki bo nekoč postala tudi nemška državna cerkev. Iz krščanskega sveta si bo ohranila le še to, kar

prija nemški (boljše: narodnosocialistični) miselnosti in vse ostalo bo zavrgla. Krščanskega Boga bo zamenila za germanskega Votana, Kristusu bo nadela nemški hitlerjanski značaj, zavrgla vse nenemške svetnike in svetnice in sv. pismo spremenila v povestnico nemške zgodovine. Tako bo nemški protestantizem prijadral v nekdanje germansko poganstvo. Žalostna bi po mnenju teh bila torej bodoča usoda naroda, ki se hvali, da je bil nekoč nositelj in širitelj prave krščanske vere v Evropi!

Srednja pot — prava pot.

Trenutni notranje-politični položaj naše države najbolj označuje **napetost med Landbundom in Heimwehrom**, ki je dosegla že izredno ostre oblike. Voditelj Heimwehra Štarhemberg ne štedi z napadi proti landbundovski nacionalno stanovski fronti, češ da je vladi sovražna in prikrito hitlerjanska. Njegov prijatelj vicekancler Fey je to fronto naravnost nazval zbirališče sovražnikov Avstrije. Nič manj ostri niso landbundovci s svojimi izpadi proti Heimwehrom: imenujejo jih italijanske plačance in sovražnike nemštva. Prvi in drugi zahteva od vlade, naj energično paseže vmes v njihov prid.

Vlada in njeni listi molčijo na nasprotja na desni in levi ter posvečajo večji del svoje pažnje započetemu reformnemu delu v državi. Ta hvalevredni pojav ljudstvo tudi občuti in vedno bolj spoznava **razliko med nekdanjim in sedaj iz mode prihajajočim politiziranjem in dejanskim političnim ustvarjanjem**. Nek razdor vstaja med politizirajočimi voditelji landbundovske in socialdemokratske stranke na eni in med njihovimi dosedanjimi pristaši na drugi strani. Vera v uspešnost vladnega načrta med ljudstvom narašča, simpatije za kanclerja in njegovo delo se večajo. Kot je nemogoče pridobiti ljudske množice na enotno svetovno-nazorno podlago posebno če je ta katoliška, **tako nedvomna je porast ugleda katoliške in avstrijske misli v državi**. To je neizpodbiten uspeh sedanje vlade.

Značilni za položaj so **poizkusi Landbunda prilagoditi se zahtevam so-**

dobnih razmer. Ponaša se kot kmečka stanovska fronta, četudi je bil njegov program še nedavno v jedru razredno-bojnega značaja. Zato še danes koleba med starim strankarskim režimom in med od vlade začrtano stanovsko državo. Naglašja nacionalnost svojega programa, a se obenem boji, da ne bi ostal brez vpliva na pripravljajočo se novo ustavo. Najbolj se pač boji s socialdemokracijo vred razpusta političnih strank, hkrati skuša izgraditi svojo nacionalno-stanovsko fronto, ki naj bi bila zatočišče nemško-nacionalno mislečih državljanov. Tako se je ponižal sam v navadno konjunktorno stranko in ostaja brez pravega pomena.

Heimwehr je avstrijska fašistična formacija, jedro njegovih zahtev je razpust strank in upostavitve fašističnega režima po italijanskem vzorcu. Ta formacija trpi predvsem na pomanjkanju lastnih, iz avstrijske svojstvenosti zrastlih ustvarjajočih misli. Zato ni čuda, da postaja njegovo sodelovanje v vladi le obremenitev in ovira.

Državni voz je v krepkih rokah kanclerja in njegove vlade in **dosedanji uspehi jamčijo, da ostane v njegovih rokah, četudi bi se moral voznik vsled naraščajočih nasprotij med Landbundom in Heimwehrom začasno nagniti na eno ali drugo stran, da se voz ne bi prevrnil. To je ja končno umetnost politike.**

Kako je v Ameriki.

Roosevelt skuša s svojim velikopoteznim gospodarskim načrtom obnoviti nekdanje narodno blagostanje Amerikancev. Zato je znižal vrednost dolarja in predpisuje denarnim in industrijskim podjetjem zvišanje delavskih plač. S svojo reformo hoče najprej rešiti ameriškega farmarja, ki je od sile zadolžen. Nadalje skuša zaposliti ameriško industrijo, ki je popolnoma zastala, ker so bile cene njenih izdelkov previsoke in jih nihče ni več kupoval. Končno skuša predsednik znižati število brezposelnih, ki je doseglo že višino 10 milijonov delavcev.

Pri tem gre za ogromen poizkus poseganja države v gospodarski aparat, ki bo v slučaju, da se obnese, našel mnogo posnemalcev tudi v drugih delih sveta. Proti Rooseveltovi reformi je vstal močan odpor predvsem v vrstah razmeroma dobro stoječih podjetnikov. Proti upornikom ima vlada mnogo sredstev na razpolago, čeprav naglašja, da je pristop k Rooseveltovemu načrtu svoboden in brez pritiska. Posebno ostro napada pred-

sednika časopisje, ki stoji v službi velekapitla, ki odločno odklanja nadzorstvo države nad gospodarstvom. V prvi polovici prihodnjega leta poteče predsednikova polna moč in ni izključeno, da mu bo ameriški senat o priliki zasedanja delal velike težkoče ali morda celo onemogočil nadaljevanje započetega reformnega dela.

Tudi inozemstvo s predsednikovimi ukrepi ni povsem zadovoljno. Posebno mu zamere, ker jih odreja brez ozira na številne vezi, ki vežejo ameriško gospodarstvo z ostalim gospodarstvom sveta. Na te pritožbe se predsednik le malo ozira kot molči tudi na proteste v državi. Opasno je pa, da ga polagoma zapuščajo nekateri njegovih ožjih sotrudnikov, ker se ne strinjajo z njegovimi in z načrti njegovih najožjih sodelavcev. Trenutno se bje najostrejši boj za usodo dolarja. Dočim zadolženi farmarji in manjši podjetniki zahtevajo še nadaljno razvrednotenje, so predvsem krogi ameriške velefinance odločno proti vsakim tovrstnim poizkusom. Sodi se, da se baš v tem vprašanju odloči usoda predsednikove gospodarske reforme.

Jugoslavija in Turčija sta sklenili prijateljsko pogodbo. Minuli teden sta turški in jugoslovanski zunanji minister podpisala prijateljsko pogodbo med obema državama. Stremeli bosta za mirom in medsebojna sporna vprašanja mirnim potom reševali. Obsodili bosta vsak napad ali vsako sodelovanje pri kakršnemkoli napadu, poskušanem po tretjih, in vsak sporazum, naperjen proti eni izmed obeh držav. — Turški zunanji minister je k podpisu potoval preko Grčije, kjer se je sestel tudi z grškimi državniki. Takoj nato so se v mednarodnem svetu pojavile vesti o pripravljajoči se pogodbi štirih balkanskih držav. Vest je preuranjena, gotovo pa je, da vlada v večini balkanskih držav razpoloženje za tako pogodbo, ki bo vplivala še preko Balkana. — Razveseljivo je tudi, da je tudi napram nezapljudi Bolgariji zadržanje balkanskih držav povsem prijateljsko, in upati je, da pride tudi tod do zblizanja in sporazuma. Edinstven bi bil slučaj v prijateljstvu zvezanega evropskega vzhoda v očigled raztrgani ostali Evropi!

Fašizem sovraži preko groba. — Fašistična oblast je prepovedala v občini mesta Trst vse slovenske napise na grobnih kamnih. Nato je tudi goriška mestna občina predpisala italijansko pisavo. Če se je umrl n. pr. pisal Kokošar, se mora sedaj vklesati na kamen ime „Cocosciar“. To je sicer v nasprotju z zakonom, toda zakon je samo eden: Poguba Slovincem! V oktobru je slavil zlato mašo vikar Jakob Pirih v Brdih, zato mu je ljudstvo pridelilo primerno slovesnost, a ne da bi oblasti o tem obvestilo. Vikar je po dveh tednih umrl in v kazen je oblast prepovedala pokojnika pokopati pri zidu ali ob glavni poti. — Kako dolgo še?

Hitler na grobu ustreljenega vojaka. V drugi polovici novembra je bil na avstro-nemški meji ustreljen rajhovski vojak Schuhmacher, ki je prekoračil mejo in se nahajal na avstrijskem ozemlju. O priliki pogreba je govoril tudi Hitler, ki je imenoval žrtev mučenika nove Nemčije. Istočasno je naslovil besede tudi na „rojake v Avstriji“ ter dejal: Če bi imeli možnost povzdigniti svoj glas, bi se že davno odrekli morilcem in njihovim načelom. Hitlerjeve besede dobro označijo odnošaje med obema državama. Med njimi in med besedami v spomin avstrijskih žrtev na rajhovski meji je res velika razlika. To je za malo Avstrijo vsekakor častno spričevalo!

Jedro evropskega vprašanja je po mnenju angleškega državnega podtajnika Edena, kaki so odnošaji Nemčije do sosednjih držav. To

vprašanje odnošaje stoji nad onim razorožitve in mednarodne varnosti. — Jasno in dobro povedano: Nemčija je v osrčju Evrope — tako trdijo Nemci —, zato pa nosi tudi največ odgovornosti za mir in vzajemnost v Evropi.

Mohorjeve prihajajo!

Knjižno darilo družbe sv. Mohorja! Zopet bo po dobroti najstarejše slovenske knjižne družbe slednja kmečka hiša, ki noče za borih štiri šilinge pretrgati zgodovine svoje narodne zavesti, našla bogatega in poučljivega čtiva za dolge zimse mesece. Lahko trdimo, da je blagoslov sleherni naši družini, ki ohranja vsaj teh šestero knjig skozi leto in dan in bogati ob njih duha in srce. Letošnji Mohorjev koledar belježi 2356 takih družin za Koroško. Zdi se, kot bi bil seznamek udov v posameznih župnijah nekak barometer rastočega ali pojemajočega duha, nekako zrcalo naše rasti ali hiranja. Ne smeli bi prezreti, da se za štiri šilinge ne prodaja krize, družbeniki in poverjeniki! Ni cenežje slovenske knjige od knjig Mohorjeve družbe.

Koledar za leto 1934. Podoben je ljudski čitanki, kjer so zgoščena kratka, a najbolj pereča vprašanja celega leta. Vsak bralec dobi v koledarju nekaj svojega. Poln je živahne, tople vsebine. Ni sicer v njem povesti, a zato je tega čtiva dovolj v dveh povestih redne izdaje.

Slovenske večernice. 86. zvezek, prinašajo originalno slovensko povest „Izobčenci“. Povest podaja svojevrstnost Bele krajine ob hrvaški meji, v njej igra glavno vlogo odločno belokranjsko dekle. Povest je polna globokih prizorov in je, četudi brez napetosti, zanimiva.

„Jetika“ je poljudno pisana razprava o ljudski morilki, ki jo ponazorujejo številne slike in risbe. Prav je, da dobi sleherni dom pravilno predstavo o tej zahrbtni ljudski kugi in da zve tudi za sredstva proti njej.

„Naše morje“ je opis Dalmacije, krasot njene zemlje in slavne zgodovine njenega ljudstva. Pravijo, da ljudstvo najraje čita potopise in zemljepise in zato mu bo s to knjigo nedvomno ustrezno. Nam koroškimi Slovincem, ki živimo na najsrajnejšem koncu slovanskega juga, bo ta knjiga še posebno dobro došla, ker nam bo nudila nebroj lepih in globokih utisov o zemlji in njenem ljudstvu tik obale slovanskega morja.

„Mutasti greh“ je povest bavarskega župnika Dörflerja, ki nam je znan še iz lanske

povesti „Krivični vinar“. V tej povesti nam slika pisatelj pastirja-črednika, ki je storil gnusen zločin, & ga pri vseh izpovedih z grozo zamolčaval, dokler mu končno na smrtni postelji spovednik s strašno muko ne izvleče odrešilnih besedi iz njegovih prs. Povest je postavljena na bavarsko pokrajino in dobro slika značaj te nemške zemlje.

„Življenje svetnikov“, 9. zvezek. Namen tovrstnim nabožnim izdajam je pokazati ljudstvu življenje svetnikov, ki jih obhajamo skozi vse leto, tako kot so ga v resnici živeli. Zvezki so velik korak naprej v nabožni slovenski književnosti. Zanje je zanimivo mnenje iz naroda, da postajajo ponekod najpriljubljenejše čtivo, ker prikazujejo svetnike, ki živijo sedaj v ljudstvu v nekem več ali manj misterioznem spominu, kot zemljane z dušo in telesom, ki pa so ostali zvesti svojim vzorom in to potrdili tudi s svojo smrtjo.

Knjige za doplačilo so štiri. „Za nov družabni red“ je sicer nekoliko težka, a temeljita razprava o socialnem in gospodarskem vprašanju naše dobe in bo dobrodošla vsem, ki želijo jasnega gledanja našega sodobnega nereda. „Izbrani spisi dr. I. Kreka“, 4. zvezek, podajajo Krekovo delo v državnem zboru in vsebujejo zanimiv kos slovenske politične zgodovine. „Kragulj“ je povest o slovanskih apostolih sv. Cirila in Metoda in zato dobro poučljiva. „Njene službe“ slika vzore in boje slovenskega dekleta in je morda najvedrejša letošnja slovenska knjiga.

Bodi današnja beseda o letošnjem knjižnem daru Mohorjeve družbe obenem bodrilo za prihodnje leto. Naj ne bo v prihodnjem letu nobene naše župnije, ki bi nazadovala v številu svojih udov! Zavest udov Mohorjanov naj raste in se širi še naprej kot živ dokaz naše narodne rasti in sile!

DOMAČE NOVICE

Št. Tomaž pri Celovcu. (Sadovi raznarodovanja.) Naša fara je pretežno slovenska, pristnih nemških družin šteje kvečjemu štiri. Kljub temu ljudje tukaj sploh ne pomnijo, da bi v šoli kedaj bil vsaj eno uro pouk v slovenščini. Pet let se poučuje tudi verouk samo še v nemščini. Zato se ni čuditi, da narodna zavest rapidno hira in da so sadovi raznarodovanja vedno očitnejši. Vedno bolj se širi med našim ljudstvom mrzlo računarstvo, ki gleda samo še na dobiček in udobno življenje. Versko življenje vidno nazaduje od leta do leta. Tako smo

PODLISTEK

Večno mesto Rim.

(Konec.)

Sveto leto 1933. je spominsko leto za stvarjenjem sveta največjega dogodka! ko je Kristusov križ pobratil nebo in zemljo. Vse-povsod sveto leto praznično obhajajo, najsijajnejše slovesnosti pa se vrstijo kajpada v Rimu. Že razglas in začetek svetega leta je bil zelo slovesen. Doli po Kraljevskih stopnicah prihaja iz Vatikana imenitna procesija s papežem. Srebrne trobente zaigrajo v pozdrav, škofje in kardinali, spremljani od Švicarjev v bliščeči opravi, se vrste za križem, slednjič plemiči prineso Pija XI. na dragocenem sedežu. Papež je odet v belo cerkveno obleko, pretkano z zlatom in biseri, glavo mu krasiti tiara — trojna krona, znamenje najvišjega duhovnika, učenika in dušnega pastirja, v levici nosi gorečo svečo, desnica neprestano pozdravlja in blagoslavja vernike, zastopnike vseh narodov. Z zlatim kladivom udari papež trikrat na marmornato ploščo — ki zapira sveta vrata. Sedaj ploščo odstranijo in pot v Petrovo cerkev je prosta. Papež poklekne na prag in zapoje Te Deum — pesem zahvale za milost odrešenja v imenu vseh ljudi, tudi onih, ki nehvaležno pozabljajo... Pesem premlja zvonjenje po vseh rimskih cerkvah. Prvi vstopi skozi sveta vrata papež, za njim vrejo v cerkev cerkveni dostojanstveniki in neštete vrste romarjev od blizu in daleč...

Dan na dan prihajajo svetoletne procesije. Pri vходу v Petrovo cerkev si izberejo križ, za katerim romaja skozi Vatikansko baziliko

in po rimskih cestah do treh velikih bazilik, ki jih mora obiskati svetoletni romar. Pomudiš se le kratko urico v Petrovi cerkvi, pa slišiš na Petrovem grobu prepevati verske pesmi mnogih narodov in jezikov. Priprosti in premožni so tu le eno: verniki. V srcu krščanstva preveva vse edinost vere. Kakor se prostori in stebri vrstijo okoli Petrovega groba, tako se zgrinjajo škofije in župnije tja do misijonskih postaj okoli duhovnega središča Cerkev, okoli papeža. V Petrovi cerkvi vsi romarji občudujejo lepoto božje službe, ki vsem umetnostim daje najvišji polet. Tu najdejo vsi dokaz Resnice. Ponoš navdaja vsakogar, ko zapušča Petrovo cerkev, svetišče papežev, najlepšo in največjo hišo božjo, katero želi vsaj enkrat v življenju videti vsak vernik.

In dalje vodi romarje pot v Lateransko baziliko. Ona je spomenik knežje darežljivosti Konstantina. Videla je rasti božje kraljestvo in pognati, cveteti ter usahniti svetno moč papežev. Le križ je nepremagljiv! To je spoznanje od pogledu na starodavno proslavo križa v apsidi bazilike.

Stopimo romarji sedaj v cerkev Marije Snežne. Med štiridesetimi rimskimi Marijinimi svetišči je najlepša. Vsa ogrnjena z krasnimi mozaiki oznanja slavo Matere božje. Strop je pozlačen z zlatom, ki ga je Krištof Kolumb na prvi ladji spravil iz Amerike v domovino. Obnovil je baziliko papež Sikst V. Kot deček je bil pastir, vstopil je pri Frančiškanih, postal je škof in kardinal in naslednje papež. Taka življenska pot je mogoča samo v Cerkvi. Pet let je silnemu duhu Siksta V. zadostovalo, da je s popravami in novimi zgradbami spremenil obličje Rima...

Za nami ostane mestno zidovje, ko roma-

mo k baziliki svetega Pavla. Šele pred sto leti je bila obnovljena, ko jo je prej bil ogeni skoro porušil. Ves svet ne le katoličani jo je gradil, tudi ruski car, egiptovski, švedski in angleški kralji. Tako so vsi proslavili apostola, ki je vsem vse postal. Cerkev se blišči v čarni lepoti. Pod glavnim oltarjem stoji krsta iz bele marmorja. V njej se je slednjič umirilo srce, ki ni poznalo počitka v življenju. Tu je odložil potniško palico apostolski popotnik, kateremu je bil svet pretesen... V dolgi vrsti si na zidovih sledijo slike vseh papežev. Kdaj neki bo vložena slika zadnjega papeža? Od Pavlove cerkve je slovo vedno hudo. Z zadnjim pogledom si vtisnemo v spomin tudi njeno zunanost: Velika zgradba v samotni, tihi in sanjava, brez lepote, bolj podobna preteklosti ko sedanosti. Kdo bi za to priproščino in skromnostjo slutil toli prekrasne lepote? Pavlova cerkev je s premnogimi rimskimi cerkvami v svoji zunanji nepomembnosti in notranji krasoti verna slika božjega kraljestva na zemlji, ki je na zunaj neznatno, zaničevano, zatirano, na znotraj pa je polno zmagoslavne veličine in lepote...

Predno se poslovimo od Rima, se še poklonimo svetemu očetu Piju XI. Smo tako srečni, da smemo Kristusovega namestnika osebno pozdraviti v Vatikanu. Težke skrbi za procvit Cerkev, sprejemi škofov in kardinalov, ter važni pogovori z njimi, odgovornosti — polni posli — vse to doprinese svoj delež, da je papež najbolj z delom obložen vladar na svetu. In samo zaupanje v božjo Previdnost mu zamore dajati čudežno moč za tisto očetovsko veselost, ki igra v njegovih očeh, ko sreje romaarje v avdienci. Tudi za najbolj priproste najde papež smehljaj in prijazno be-

letos imeli od 19. do 26. novembra misijonski teden, ki ga je vodil č. oče Vukovič. Pridige je imel izprva nemške, ko pa je videl, da ljudstvo doma govori izključno slovensko in tako tudi neprimerno boljše razume, je nadaljeval pridige v slovenščini. A ne nemška in ne slovenska pridiga ni izdala, ljudje k stanovskim naukom kratkoma niso prihajali. Tako je bilo pri moški stanovski pridigi navzočih skupno 15 moških, ki pa niso bili vsi možje in tudi ne vsi iz domače fare, fantov je bilo pri fantovski pridigi 10 in nič boljši ni bilo pri ženskih in dekliških stanovskih pridigah. Č. misijonar se je ob koncu tedna samo še mogel izjaviti, da je v župniji samo še 15 krščanskih slovenskih družin. — A vsa ta žalostna znamenja še vedno ne bodo odprla oči onim, ki delajo krivico.

Št. Lipš. (Zahvala.) Najboljšega duhovnika smo izgubili! Celih sedemnajst let so služili Bogu in fari, zato ni čuda, da jih puščamo s težkim srcem. Ljubilo jih je mlado in staro, čisto naš so bil. Pač ostaja pri nas še blagoslov njihove molitve in njihovega požrtvovalnega dela. Cerkev je prenovljena in se ponaša z največjimi zvonovi v fari, Marijina družba procvita in otroški vrtec uspeva. Kdo pa bo izmeril globoke sledove njihovega vzglednega življenja in njihovih dobrohotečih besed in nasvetov v naših dušah! Ko so se č. župnik Zulechner poslavljali, se je zbrala skoroda vsa fara v solzah, zadnjič pozdravljala svojega dušnega pastirja. Večni plačnik jih spremlja na njihovi nadaljni poti!

Ben Akiba in sladna kava. Stari Ben Akiba ima prav: Vse se ponavlja. Celo sladna kava, ki je bila v starem Babilonu naravnost v modi. — Pred 6000 leti! — Popolnoma prav pa vendarle nima. Ker, četudi so Babilonci sladno kavo že poznali — Kathreinerja vendar niso poznali. Šele moderna tehnika in napredujoča prehranjevalna znanost naših dni je omogočila napravo take popolne pijače. Zato Kathreiner, pristna Kneippova sladna kava, danes gotovo ni manj priljubljena nego takrat v starem Babilonu navadna žitna kava. 123

Otok. (Razpust občinskega odbora.) Deželna vlada je razpustila naš občinski odbor. Po nerazsodnosti enega udeležencev zadnje občinske seje je občinski odbor razveljavil mandat enega odbornikov, kar je seve protipostavno in kar je imelo posledice v poostrenih odnošajih nekaterih občanov. Tako je šele minuli teden bila sodnijska obravnana, ki je očitno pokazala, kako napete so razmere v naši občini. Deželna vlada je vso to napetost upoštevala, občinski odbor razpustila in ime-

sedo. Ganotje in sreča ti polnita dušo, ko smeš roko svetega očeta držati v svoji roki, da spoštljivo poljubiš ribičev prstan... Medtem ko papež v Vatikanu nastopa priprosto, se ogreje z vsem sijajem, kadar se poda v Petrovo cerkev. Vsa ogromna množica vernikov je polna pričakovanja. Toda, ko zagleda papeža na tronu, kako na ramah plemičev, ki ga ne sejo, navidezno plava v višjem svetu, tedaj se sprostijo vse ogromno navdušenje v živijo-klicih, ki v vseh jezikih sveta donijo do svetega očeta ko bučanje silnega viharja... In čeprav vse to nemirno navdušenje moti tihoto svetišča, je vendar razumljivo, ker velja namestniku Kralja vseh večnih časov...

Posloviti se moramo od večnega mesta Rima, kamor smo v duhu poromali. Videli smo razvaline starodavne preteklosti in Katakombe, priče krščanskega junaštva. Obiskali smo častitljive grobove svetnikov in prekrasne cerkve nad njimi. Klečali smo pod kupolo Michelangela na Petrovem grobu. Z vrha kupole in z višin parkov smo občudovali lepoto Rima in okolice. Na sprehodih smo srečavali zanimivo rimsko življenje. Bili smo na obisku v Vatikanski državi, kjer smo strmeli nad krasoto muzejev in vrtov. Še svetega očeta smo smeli pozdraviti v Vatikanu in Petrovi cerkvi...

Vse to zamore svojim posetnikom nuditi le eno samo mesto na svetu: Rim. Kdor ga je videl, živi v neutešljivem domotožju po Rimu, kakor hrepeni sleherni človek za paradizem otroških let... In prav od srca mi prihaja želja, da bi mnogi bralci teh spominov smeli gledati na lastne oči Večno mesto Rim!

Dromi.

novala prejšnjega nadučitelja v Ribnici, Staudacherja, rojenega Zilana, za komisarja.

Št. Ilj ob Dravi. (Razno.) Od 19. do 26. novembra smo imeli sv. misijon, ki ga je vodil č. p. Tominec. Upamo, da bo obrodil bogat sad. — V zadnjem času se je pri nas mnogo zidalo. Večinoma zidajo brezposelni, ki večino del vršijo sami. Pozdravljati je, da zidajo svoje hišice domačini, manj je razveseljivo, če se naseljuje pri nas priseljenci, ki lahko postanejo breme celi občini. Zato posestniki, bodite previdni pri prodaji stavbnih parcel! — V Ločah se lansko leto razdelili pašnik Trato, kateri je bil last cele vasi. Pridni posestniki so ta svet zorali in zasejali. Kjer sta prej rastla kručevina in gladež, je to leto pognalo bujno žito in krma, posebno sirk za krmo, da je bilo veselje pogledati na ta svet, ki je bil prej tako zanemarijen. Iznajdljiva oseba je imenovala novo zemljo Kanado. In prav je zadelo. Koliko sveta je okrog nerodovitnega ali neobdelanega. Le pridnih rok je treba in odveč je izseljevanje domačinov v tujino, kjer posebno sedaj ni vse zlato. Odveč je potem tudi mledovanje za razne podpore, ki jih gospodarstva itak težko prenašajo. — Preteklo zimo je bila prodana Bastlnova Kajža v Ločah, ki je bila last mladoletnih otrok Andrešič. Čudimo se, kako je mogla sodnija to prodajo dovoliti. Bržkone je gnal h prodaji novoimenovani jeroob v Beljaku. Bilo bi boljše, če bi bila pustila sodnija prejšnjega jeroba g. Matevža Wutte pd. Rožana v Ločah, ki je kot sosed vršil svoj odgovorni varuški posel skrbno in vestno. A oblast se ni ozirala niti na tozadevni ugovor občine, ki ga je podprl še bližnji sorodnik mladoletnih otrok.

Božični nakup. Današnji številki prilagamo prospekt tvrdke Josef Kirchner v Celovcu, Grajska ulica 12. Kdor pride s priloženim prospektom v trgovino, dobi 5 odstotkov popusta. Cene so tako nizke, da moremo tvrdko le najtoplejše priporočati. Opozarjamo tudi na to, da se morete v trgovini posluževati slovenskega jezika.

Hodiše. (Smrt.) Dne 17. novembra smo pokopali ob udeležbi, kakoršne Hodiše še niso videli, rajnega Zwandra, posestnika v Prtičah in očeta lani ponesrečenega Ludvika, predsednika društva „Zvezda“. Rajni oče je bil star 65 let in je bil eden izmed najboljših gospodarjev daleč naokoli. Priden je bil kot čebelica, prvi je oral in sejal, pri tem pa vedno našel dovolj časa tudi za dobro čtivo. Njegova pridnost in izobrazba sta mu vzdržali posestvo nezadolženo tudi v najhujših časih. Mnogo je dal rajni na dobro in neomadeževano ime svoje kmetije in visoko je spoštoval njeno, več sto let staro ime. Bil je obenem zaveden narodnjak in odločen katoličan. Bodi rajnemu Zwandrovcu očetu domača zemljica lahka!

Drobiž: Vlada namerava izdati odredbo, s katero se bo prehodno ustavilo podeljevanje avstrijskega državljanstva. Namen odredbi je ohraniti delovni trg sedanjim delavcem. — Kmetijsko ministrstvo je odredilo regulacijo Labodnice. Dela se pričnejo še to leto. — Vlada namerava v pomoč gorskim kmetom oddati večjo množino ržene moke po znižani ceni. — Upokojen je šolski ravnatelj Aleš Tarmann na Bistrici pri Zili. O priliki 25 letnice službovanja mu je občina podelila častno občanstvo. — Najstarejša Korošica je menda Barbara Blažun, rojena v Ljubljani, stanujoča v Celovcu. 4. t. m. je praznovala 104 letnico rojstva. Njen najstarejši sin je starček 77. let, najmlajša hči je stara 67 let. — Pri Šmohoru je vlak povozil 20 letnega hlapca Franca Rabiča iz Mošan. — Ker je kradel jabolka, je bil obsojen na 14 dni zapora Jožef Zmander iz Kotmare vesi. — Pogrešajo 78 letnega starčka Blažiča iz Spodnje Kneže pri Grebinju. — Na difteriji je umrl mladoletni Franc Piček iz Holbič pri Škofičah. — „Miklovo Zalo“ je minulo nedeljo igralo društvo sv. Jeronima v Zagrebu. — Naši pevski zbori iz Šmihela, Štebena, Vogrč in Kazaz se nahajajo koncem tega tedna na pevski turneji v Jugoslaviji.

Božična in novoletna voščila. Tudi letos nameravamo v božični številki priobiti božična in novoletna voščila v obliki kot lani. Tako voščilo stane samo 5 S. Sporočite nam ime, poklic in kraj in vplačajte odpadajočo vsoto. Naročila sprejemamo do 16. decembra. Čas je kratek. Zato ne premišljajte dolgo, ampak takoj odpošljite naročilnico!

NAŠA PROSVETA

Žvabek. (Na igri.) Zadnjo nedeljo cerkvenega leta je priredilo žvabeško izobr. društvo dobro uspelo predstavo na odru, ki je nudila mnogo koristnega in prijetnega. „Mati in gruda“ se je imenovala prva igra, ki slika beg z grude v mesto, kjer je vse rožnato. Nič ne pomagajo matere solze, ne prošnje tovarišic, Anka hoče v mesto. A tam ni vse rožnato, razočarana in skesana se vrne domov, ozdravljena želje po mestu. Igro ljubezni do domače zemlje so igralci in igralke dobro podali. Nekaj posebnega je v drugem dejanju sel usode, ki poroča, kako se je Anki godilo v mestu. Anka se v tretjem dejanju vrne domov. Bilo bi priporočljivo, da bi padel zastor tudi pred in po drugem dejanju, da bi si ga gledalci bolje predočili. Druga igra „Lovski tat“ ali kakor so jo v Žvabeku krstili „Na dan sodbe“. Je zelo priljubljena igra, polna dramatičnih prizorov. Tudi v tej igri so bili igralci in igralke povsem na mestu. Krasno je bila podana vloga divjega lovca in prav tako dobro vloga žene ustreljenega gozdarja. Z Martinom smo doživljali duševni boj, ali naj priča proti morilcu njenega moža ali ne. Usmiljenje zmaguje. Žena, ki bi lahko uničila onega, ki je ugonobil njeno življensko srečo, je polna usmiljenje do morilčeve žene in sama sname morilcu okove. Res junaško odpuščanje! Naj so igralci prepričani, da so nudili gledalcem dve uri idealnega razvedrila.

Št. Jakob v Rožu. (Zaključek gospodinjskega tečaja.) V nedeljo, dne 10. decembra zaključijo šentjakobske tečajnice svoj šesttedenski tečaj. Od osme ure zjutraj do sedme zvečer je v Narodni šoli v Št. Petru razstava kuharskih izdelkov in se bodo razstavljeni predmeti prodajali v prid tečaju. Ob 1/23. uri pop. je zaključna prireditve istotam. Na sporedu so poleg govorov še dekliško petje, deklamacije, igra „Mati in gruda“, Miklavžev prizor in nastop. Nadejamo se, da se bo bližja in tudi daljša okolica številno odzvala povabilu šentjakobskih deklet in jih na njihovi prireditvi posetila.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1934
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajan.

V „VELIKI PRATIKI“ naideš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevniimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznaka predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:
tiskarni J. Elasnika nasl. d. d. v Ljubljani.

Hodiše. (Prireditve.) Minuli nedelji smo igrali v domu sv. Jožefa lepo igro „Begunka“, ki je številnemu občinstvu prav ugajala in so jo igralci tudi dobro podajali. Vmes je nastopil domači moški zbor z narodnimi pesmimi in izzval prav prijetno razpoloženje. — V nedeljo, dne 17. decembra pa nastopijo članice Ženske zveze istotam v igri „Goslarica naše ljube Gospe, h kateri iskreno vabimo. Začetek ob 3. uri.

Dobrla ves. (Igra.) Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 10. decembra ob 3. uri pop. Miklavžev večer z igro „Pri kapelici“ in nastopom Miklavža. Darovi se sprejemajo pred igro. Pridite!

GOSPODARSKI VESTNIK

Še dve novi gospodarski uredbi v Jugoslaviji. Da zmanjša brezposelnost je jugoslovanska vlada izdala uredbo o javnih delih, ki jih namerava organizirati v svojem področju in v področju samoupravnih edinic. Za preskrbo nezaposlenih se bodo ustanovili posebni odbori, v katerih bodo zastopane občine, in ti odbori bodo dajali pobude za javna dela ministrstvu za gradnje. V ta namen bo ustanovljen poseben fond, katerega dohodki se bodo zbirali iz povišanih davkov na bencin in cement ter iz doslej posojenih fondov za podpore. Druga odredba ukinja zaporo denarja v denarnih zavodih. Zavodi, ki jih ni mogoče rešiti, morajo likvidirati s čim manjšo izgubo. Režijski stroški denarnih zavodov bodo določeni s posebno naredbo. Prepovedane bodo nagrade in honorarji članom upravnih odborov in nadzorstev. Tudi glede plač in pokojnin nameščencem denarnih zavodov bodo izdana posebna navodila. — Poleg teh je izšlo še več drugih gospodarskih ukrepov, ki pričajo o odločni volji jugoslovanske vlade, da omili težki gospodarski položaj. — Taisto resno voljo je pokazala tudi naša vlada z organizacijo pro-

stovoljne delovne službe in razpisom posojila na dobitke, nadalje z javno gradnjo cest kot je n. pr. ona pod Velikim Klekom, kjer je bilo v jeseni zaposlenih 1100 delavcev in pri kateri je soudeleženo veliko število kmetov, obrtnikov, žag tja do železnice in avtomobila in cementnih fabrik, ki vsi uživajo sadove tovrstne vladne investicije.

Naseljenost kmetijske zemlje. „Oesterreichischer Volkswirt“ prinaša sledeče zanimive številke naseljenosti kmetijske zemlje: Na 100 kvadratnih metrov kulturne zemlje (polja, vrtovi, travniki) odpada v USA 17 kmečkih prebivalcev, v Kanadi 11 in v Avstraliji 8. V gostonaseljeni zapadni Evropi pri relativno visokih hektarskih donosih: Nemčija 52, Francija 48, Bolgarija 116, Jugoslavija 114, Rumunija 97, Madžarska 72, Poljska 99. — Kmetijsko prebivalstvo raste v vseh državah, ker ni več dosti zemlje na razpolago in tudi mesta ne morejo pritegniti dovolj podeželskega prirastka. Izselsjevanje je ponehalo, posebno v zadnjih 3 letih. Prevelika naseljenost se javlja v vedno večjem razkosavanju kmečkih posestev, kar dovede do zmanjšane pridelke. Zato je že leta 1893 napisal Rus Stepanjak o ruskem kmetu: Zastonj mu lahko pridigaš o razumnem krmljenju, če ima v svoji revščini samo slamo za svojo živino. Namesto konj stopajo v veljavo zopet voli in bivoli. Tehnična višina pridelka vedno bolj pada. — Kot edino rešitev iz kmetijske krize, katere pravi vzrok je po mnenju lista končno prenaseljenost kmetijske zemlje, navaja tehnično izboljšanje, upeljavo strojev in polno racionalizacijo kmetijskega gospodarstva. — Seveda je to samo eno mnenje h krizi in zanimivo bolj zaradi številke glede naselitve kulturne zemlje ko zaradi izvajanja posledic iz prenaselitve.

Celovski trg minulega tedna: Pšenica 33—34, rž 20—21, ječmen 15—17, isto oves, ajda 19—21, koruza 16—19, sladko seno 6—7, kislo 5, slama 5 S za 100 kg. Kg leče ali graha

80—1.—, zelje 30, isto repa, goveja mast 4.00—5.00, sirovo maslo 3.60—5.—, prekajena slanina 4.—, svinjska mast 2.40—2.80, smetana 2.40—4.—, mleko 44, jajca 17—18 g za komad.

RAZNE VESTI

Kralj zadel na lotariji. Pred tedni je obiskal norveški kralj razstavo kmetijskih pridelkov v Oslu. Pri vходу je kupil srečko razstavne loterije, katere žrebanje se je vršilo v njegovi navzočnosti. Lahko si mislimo, kakšno veselost je vzbudilo dejstvo, da je kralj, ki je zadel, osebno dvignil dobiček — tri kg sira. Nese ga je domov in obljubil, da ga pojedjo na dvoru.

Dragi prijatelji! Veliko vas je, ki ste mislili na sv. Miklavža in njegove darove. Toliko, da bi napolnili ves naš list, če bi hoteli priobčiti vsa vaša imena. Pa bodite zato vsaj vsi znanci širom dežele toplo in iskreno pozdravljeni! Žreb je določil sledečih deset srečnih nagajencev: Slavko Galob na Brnci, Tomaž Jelič na Strmcu, Nežka Riedl v Podkrajju, Aleš Piopiunik pri Sinči vesi, Ivanka Picej v Zamanjah pri Št. Vidu, Ferdo Oschovnik v Podravljah, Pavla Užnikova v Selah, Pavla Janežič na Bistrici v Rožu, Mojcka Grilova na Bistrici pri Pliberku, Janko Močnik v Marijanišču pri Celovcu. — Da bi bil striček bogat kot bajni kralj v deveti deželi, vse bi vas obdaril, male in velike, uboge in revne. Razsipa bi darove med naše malčke, da bi jim poskakovalo srce od veselja. In vam večjim in starejšim?! Precej vas je v stričkovi armadi in zato vam za božičnico pokloni sledečo uganko: Kaj bi storil s stotisoč šilingi, če bi ti jih srečen slučaj nankrat položil v roke? Kam bi jih je poslati do 23. decembra, bo striček nagradil in priobčil v svojem kotičku. Tako in sedaj vi tekmuje! Zdravi!

Zmaga
cenosti

„VEDNO CENEJŠI“

Zmaga
cenosti

4 v modni trgovini E. Lilian, 4 Celovec, 10. Oktoberstrasse 4

Moške srajce z dvojnimi prsi, našiv iz svil. popl.	3-30, 2-95
Turistovske štrapačne srajce	2-75, 2-25
Flanelaste srajce	2-98
Spodnje hlače iz gradla, dolge, v vseh velikostih	2-50
Spodnje hlače iz barhanta, bele, modre ali rjave 3-50, 2-98, 1-98	
Linške hlače iz gradla	2-48, 1-98
Tkane hlače	—98
Pastell štrapačne nogavice v vseh barvah	—48
Modne kratke nogavice, lepi vzorci	—75
Kratke štrapačne nogavice iz sukanca	—89, —69
Tigraste kratke nogavice, hrapave	—98, —79
Modne kratke nogavice, Jaquard, najlepši vzorci 1-48, 1-25, —98	
Damske bluze iz barhanta, močna štrapačna kvaliteta	4-90, 4-50
Damske Velour barhantne obleke	7-90, 6-90
Damske flanelaste bluze	2-25
Biserne jopice, vel. 2	—70
Gospodinjski predpasniki	1-38, —98
Damski oblačilni predpasniki	3-50, 2-48
Predpasniki iz blaga s svilastim leskom in klota . 8-90, 5-50	
Otroški predpasniki, vel.	—98
Modri tisk, lep vzorec, m	—89
Šifon in tkanina, za štrapačno perilo, m	—88, —68
Molino, debelonitkast	—79, —69, —48

Flanela, barvodržna v solidnih vzorcih	—79
Tigraste odeje	1-50
Damski in moški dežniki	5-90, 4-98
Podveze, svileni gumi	—45, —29
Moške knikeboker hlače	9-80, 8-90
Sportne jopice	7-90
Obleke za ključavničarje v vseh velikostih	6-90
Damske štrapačne nogavice vseh barv	—98, —75, —59

Damske športne melé nogavice za vsako vreme	—79
Damske patentne nogavice vseh barv	1-38, —98
Damske nogavice iz svilenega flora vseh barv z nitjo za krpanje	1-78
Ženske rokavice, volna	1-48, 1-25
Moške in ženske triko rokavice v temnih barvah vseh vel.	1-58
Otroški svileni samovezniki, največja izbira —98, —58, —49	
Moške naramnice, štrapačna kvaliteta	1-65, 1-25, —78
Moške športne čepice, čista volna, največja izbira	1-98
Knikeboker nogavice, Jaquard-Dessins	1-98, 1-58
Moške hlače iz tkanine	6-90, 5-90, 4-90
Moške suknene hlače	11-80, 9-80
Otroške kožuhaste triko obleke, la kakovosti, 2. velikosti	1-98
Otroške kožuhaste triko hlače in reformne v vseh barvah, vel. 1.	1-48, —89
Damske kožuhaste triko hlače, velikost 3.	2-58, 1-98
Moške triko hlače, velikost 3.	3-90
Damske reformne triko hlače, štrapačna kvaliteta	1-98, 1-48, —98
Žepni robci	—59, —29, —19
Otroške nogavice, pat., velikost 1.	—58
Otroške nogavice za zaviti	—78

Za
zimsko pomoč
pridejo moie cene za vsakega v poštev, ki mora štediti!

Vsak šiling se podvoji.

„Vedno cenejši“
vabi, morate priti!

Požurite se!

Strmite!

144